

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/7/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8517202800
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8517202800.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v právnej veci v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. A. XXX, XXX XX C. A., právne zastúpený: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Ku Potoku 4, 040 01 Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00151866, v konaní o zaplatenie 3.834,41 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/1/2021-169 zo dňa 18.3.2022, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III.

Žalobcovi proti žalovanému priznáva náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom vyslovil, cit.:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1.500,- eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi p r i z n á v a náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinný zaplatiť žalovaný, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že:

O nároku rozhodol na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia peňažnej náhrady vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť žalobcovho služobného platu za každú začatú hodinu nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorá ku dňu 10.3.2016 predstavuje sumu 3.834,41 eur. Svoj nárok na náhradu škody si žalobca uplatňuje podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci z dôvodu nesprávneho prevzatia Smernice Európskej únie Ministerstvom vnútra SR (ďalej aj „MV SR“), v dôsledku ktorej vznikla škoda. Žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, ktorý vykonáva stálu štátnu službu na adrese D. X, E. F., kde došlo ku vzniku škody. Právomoc súdu

odvodil z § 25 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., vecnú príslušnosť súdu z § 12 CSP a miestnu príslušnosť z § 17 CSP, pričom vecne a miestne príslušným súdom je podľa § 44 ods. 1 CSP Okresný súd Stará Ľubovňa. K predbežnému prejednaniu nároku podľa § 15 zák. č. 514/2003 Z. z. nedošlo vzhľadom na právnu povahu a charakter veci. Žalobca si uplatňuje náhradu škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu žalovaného pri implementácii pravidla únieového práva, čo malo za následok porušenie práva garantovaného únieovým právom, a to práva na 48-hodinový pracovný čas podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES (ďalej „Smernica“). Citoval z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) vo veci Fuss (C-429/09) a uviedol, že smernica má priamy účinok, keďže priznáva práva jednotlivcom a právo EÚ bráni takej vnútroštátnej úprave, ktorá podriaďuje právo pracovníka zamestnaného vo verejnom sektore podmienke, aby o dodržiavanie čl. 6 písm. b) Smernice požiadal svojho zamestnávateľa. Týždenný pracovný čas žalobcu sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť, t. j. 24 hodinové zmeny. Súhrn týždenného pracovného času prekračuje 48 hodín. Pracovnoprávne vzťahy vrátane dovoleného rozsahu týždenného pracovného času tvoria predmet úpravy práva Únie, ktoré určuje dĺžku pracovného času maximálne na 48 hodín. Jej prekročenie členským štátom EÚ zakladá jeho zodpovednosť podľa práva EÚ. Cieľom smerníc 93/104/ES a 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov garantovaním minimálneho denného a týždenného odpočinku, primeraných prestávok v práci, ako aj stanovením maximálneho týždenného pracovného času. Podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Žalobca poukázal na rozsudok SD EÚ vo veci C-429/09 Fuss. Podobne u lekárov prijal SD EÚ v rozsudku C-437/5 J. Vorel záver, že pracovná pohotovosť sa musí považovať za pracovný čas v zmysle Smernice 93/104/ES. Rovnaký záver vyslovil SD EÚ aj v rozsudku C-397/01 Pfeiffer u lekárskeho záchranára. Rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe je skutočnosť, že pracovník je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom. Kvalifikácia pracovného času teda nezávisí od intenzity činnosti pracovníka, ale jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi. Z uvedených rozsudkov SD EÚ vyplýva, že členské štáty nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, že by 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne ho nejakým spôsobom obmedzovali.

Žalobca k prebratiu Smernice 2003/88/ES uviedol, že táto smernica bola prevzatá, znenie niektorých ustanovení zákona však tomu nenasvedčuje. Žiadne ustanovenie tohto zákona neupravuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času. V tomto smere sa uvedený zákon odlišuje od ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý uvedenú smernicu zohľadňuje. Zákonník práce sa však v otázke právnej kvalifikácie pracovnej pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Ďalším „transpozičným“ nedostatkom zákona o hasičskom a záchrannom zbere je, že zo smernice nepreberá dĺžku pracovného času 48 hodín. V tomto smere poukázal na to, že priamy účinok netransponovanej smernice EÚ alebo nesprávne transponovanej smernice vyplýva aj z viacerých rozsudkov SD EÚ, napr. vo veci Van Schijndel (C-430/93 a C-431/93) alebo Von Colson (C-14/83). Uvedené transpozičné pochybenia v Zákone o hasičskom zbere nemajú len abstraktný význam, pretože podľa práva EÚ je takáto úprava na ujmu jeho príslušníkom, pretože im spôsobuje škodu, náhrady ktorej sa môžu domáhať pred vnútroštátnymi súdmi. Jej podstata spočíva v tom, že služobnú pohotovosť zákon o hasičskom zbere nepovažuje za súčasť ich pracovného času, v dôsledku čoho sa pravidelne prekračuje. Takáto právna úprava zakladá porušenie čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES Slovenskou republikou.

Žalobca poukázal a citoval rozsudok SD EÚ C-429 vo veci Fuss s tým, že zamestnanec vo verejnom sektore, ktorý odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas upravený v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES sa môže dovoliť práva na vyhovenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku porušenia tejto povinnosti. Ide teda o práva priznané priamo jednotlivcovi, ktoré môže uplatniť pred vnútroštátnym orgánom. Spôsob výpočtu škody smernica neupravuje. V dôsledku toho je na vnútroštátnom práve, aby pri zachovaní zásad rovnocennosti a efektivity určilo, či škoda vzniknutá v dôsledku porušenia normy Únie má byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením. Pokiaľ ide o rozsah škody, táto musí byť primeraná. Vnútroštátne náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej nedostatočným alebo oneskoreným prebratím smernice EÚ verejným orgánom SR upravuje zákon č. 514/2003 Z.z. Pokiaľ ide o spôsob a rozsah náhrady škody (§17), uhrádza sa skutočná

škody a ušlý zisk. Vzhľadom na prednosť únievého práva pred vnútroštátnymi predpismi však pod zodpovedajúcimi spôsobmi náhrady škody treba rozumieť v danom prípade finančnú náhradu, resp. udelenie náhradného voľna.

V súvislosti s výpočtom náhrady škody žalobca poukázal na to, že sú mu rozvrhované služby už vyše troch rokov takým spôsobom, že na 16, resp. 16,5 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8, resp. 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Služobné pohotovosti sú pritom určované na čas nočných hodín. V prípade, že je počas pracovnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa pohotovosť na prácu nadčas. Skutočne teda hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, vychádza to tak, že každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú 2 dni voľna. Mesačne odslúži každá zmena 10 zmien a každý tretí mesiac 11 zmien. Do uvedenej kalkulácie nie sú zahrnuté nadčasy. V priemere odslúži každý hasič 10,4 zmeny mesačne. Ročný fond pracovného času pri 40 hodinovom pracovnom týždni je 2.088 hodín. Pri vynásobení priemerného počtu zmien v mesiaci počtom hodín strávených na pracovisku hasiči mesačne bežne strávia na pracovisku 252 hodín, z toho je 174 hodín riadnej služby (10,4 zmeny x 16,5 hodín + 2,4 hod. na dorovnanie priemeru) a 78 hodín služobnej pohotovosti (10,4 zmeny x 7,5 hodín). Z uvedeného je zrejmé, že každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku 57,95 hodín týždenne, čo je v rozpore s čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. K tomuto číslu dospel tak, keď počet mesačne strávených hodín na pracovisku vynásobil počtom týždňov v mesiaci, teda číslom 4 348. Po odpočítaní času pripadajúceho na dovolenku v rozsahu 2 dni je výsledný priemerný pracovný čas hasičov 56 hodín. Žalobca tak odpracuje každý týždeň 8 hodín nad limit stanovený a povolený právom Únie. Pri priemernom počte týždňov v roku 52,179 je to 417,4 hodín do roka. Za posledné 3 roky to predstavuje 2 147,30 odpracovaných hodín nad právom Únie povolený týždenný limit služobného času. Popísaným konaním žalovaného vznikla žalobcovi škoda, ktorú si uplatňuje touto žalobou vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady. K výške škody uviedol, že v zmysle zákona mu za pohotovosť bola vyplatená suma 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu podľa § 122 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore. Pri nariadenej služobnej pohotovosti patrí peňažná náhrada vo výške 50 % zo sumy, ktorá je príslušná časť služobného platu, a to v zmysle § 122 ods. 2 písm. a) zákona o hasičskom zbore. Žalobca preto žiadal peňažnú náhradu vo výške rozdielu medzi týmito náhradami, teda 35 % (50 % - 15 %), a to rešpektujúc zásadu primeranosti. Na záver žalobca poznamenal, že si neuplatňuje voči žalovanému mzdový nárok podľa § 122 Zákona o hasičskom zbore, ale nárok na náhradu škody spôsobenej porušením únievého práva, pre určenie ktorého použil spôsob výpočtu upravený zákonom o hasičskom zbore, nakoľko je „najbližšie“ k právnym a faktickým okolnostiam jeho veci. Podobný spôsob výpočtu škody bol použitý aj vo veci Fuss. Vzhľadom na uvedené žiadal žalobe vyhovieť.

Súd uznesením sp. zn. 6C/74/2017-105 zo dňa 2.8.2019, s poukazom na § 13 ods. 1 SSP, postúpil vec na prejednanie Krajskému súdu v Bratislave ako súdu miestne príslušnému, nakoľko mal za to, že v predmetnej právnej veci ide o nároky týkajúce sa služobného pomeru príslušníka Hasičského a záchranného zboru a služobným úradom žalobcu (§ 13 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore) je žalovaný - Ministerstvo vnútra SR, ktorý sídli v Bratislave. Krajský súd v Bratislave vyslovil nesúhlas s postúpením veci a listom zo dňa 29.01.2020 predložil spis kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu SR na posúdenie a rozhodnutie v zmysle § 8 zákona č. 162/2015 Z.z. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu SR uznesením sp. zn. 1KO/5/2020 zo dňa 25.11.2020 rozhodol, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný a vecne príslušným súdom na konanie je Okresný súd Stará Ľubovňa.

Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, ktorý vykonáva stálu štátnu službu v Starej Ľubovni. Od februára 2014 žalobca pracoval na zmeny, teda vykonával službu 16, resp. 16,5 hodiny a následne na to nadväzovala pracovná pohotovosť v trvaní 7, resp. 7,5 hodiny, počas ktorej bol v mieste výkonu služby k dispozícii zamestnávateľovi pripravený na prípadný zásah. Celkový čas, počas ktorého bol žalobca k dispozícii počas jednej zmeny, vrátane služobnej pohotovosti, bol 24 hodín. Žalobca odslúžil v období od februára 2014 do februára 2017 služobnú pohotovosť 1.963,92 hodín, ktoré sa mu nezapočítali do

fondy služobného času príslušníka. Počas výkonu tejto služobnej pohotovosti sa žalobca zdržiaval na pracovisku, t.j. v mieste vykonávania jeho štátnej služby.

Na zistený skutkový stav aplikoval ust. čl. 7 druhá veta, čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, čl. 1 bod 2, 3, čl. 2 ods. 1, čl. 6 písm. b) Smernice, § 85 ods. 1, 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 a 3, § 92 ods. 1 a 2, § 97 ods. 1 písm. h), § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 a 2, zákona č. 315/2001 Z. z., § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, pričom dospel k záveru, že žalobca listinnými dôkazmi preukázal, že v danom prípade došlo k porušeniu práva Únie, a toto porušenie bolo dostatočne závažné. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek pochybnosti o tom, že žalobca pracoval a doposiaľ pracuje nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice a že medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a ujmu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času, na ktorý by mal žalobca nárok, a ktorý by mohol využiť podľa vlastnej vôle, existuje príčinná súvislosť. Súd konštatoval, že nemajetková ujma žalobcovi vznikla tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy musel žalobca reálne fyzicky odpracovať viac, ako by bol povinný v tom prípade, ak by bola Smernica prebratá do zákona č. 315/2001 Z.z. (s účinnosťou od 1.4.2009) správne. Preto matematické výpočty vychádzajúce z výšky mzdy, resp. doplatku peňažnej náhrady neboli pre súd relevantné, pričom pre rozhodnutie súdu bol dôležitý rozsudok ESD vo veci C 429/09 G. Fuss a jednoznačné znenie Smernice, z ktorého vyplynula povinnosť žalovaného k náhrade škody ako nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla.

Náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť cez inštitút upravený v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, t.j. ustanoveniach o ochrane osobnosti. Právo Európskej únie Slovenskú republiku zaväzuje v prípade porušenia čl. 6 písm. b) Smernice subjektu dotknutému takým porušením ujmu nahradiť. Následok takého porušenia však nemožno automaticky považovať za škodu. Kritériá na stanovenie výšky takej náhrady musia byť podľa ustálenej judikatúry ESD v súlade s princípmi ekvivalencie - rovnocennosti a efektivity. V zmysle rozsudku Fuss v bode 93, v prípade neexistencie práva Únie v tejto oblasti je na vnútroštátnom poriadku dotknutého členského štátu, aby za predpokladu, že budú dodržané zásady ekvivalencie a efektivity, stanovil kritériá umožňujúce určiť rozsah náhrady škody, pričom odkazuje na rozsudok ESD Brasserie du Pêcheur a Factortame. Kritériá na stanovenie výšky takej náhrady musia byť analogicky „prepožičané“ od ustanovení o ochrane osobnosti v Občianskom zákonníku a nemožno automaticky, mechanicky a celkom formalisticky nahradiť žalobcovi jeho ujmu aplikujúc kritériá pre náhradu škody, pod ktorú náš právny poriadok náhradu nemajetkovej ujmy nesubsumuje. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Náhrada nemajetkovej ujmy poskytuje najúčinnnejšiu občianskoprávnú ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je právo na súkromie a rodinný život. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Súd vo svojom rozhodnutí musí uviesť dôvody, pre ktoré bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v konkrétnej výške. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadnuť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Pri stanovení náhrady za zásahy žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu - práva na odpočinok, súkromie a rodinný život, súd prihliadal na kritériá uvedené v bode 95 Rozsudku Fuss, a na závažnosť ujmy, ktorá mu týmto zásahom vznikla, na následky takým zásahom vyvolané, okolnosti zásahu a v neposlednom rade aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka. Práca žalobcu ako hasiča je nielen náročná a riziková, ale aj veľmi dôležitá, nakoľko v súčasnosti okrem požiarov zasahujú hasiči aj pri dopravných nehodách, hromadných haváriách, živelných pohromách, úniku nebezpečných, rádioaktívnych látok, množstve rôznych technických zásahov a rôznych záchranných

prácach, pričom nezanedbateľná je aj ich osvetová činnosť ohľadom poučenia obyvateľstva a kontroly požiarneho zabezpečenia budov. O to viac sa javí potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život, aby sa mohol venovať svojim záľubám, príp. aj aktivitám ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na primeranú finančnú náhradu v sume 1.500,- eur, nakoľko porušením práva Únie bolo v období od februára 2014 do februára 2017 skutočne do jeho osobnostnej sféry zasiahnuté. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol. Žalobca nepreukázal, aby sa tento zásah negatívne odrazil napr. v jeho medziludských vzťahoch alebo žeby mal dopad na jeho zdravotný stav. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy súd vzal do úvahy i skutočnosť, že žalobcom uplatnenú výšku súdy priznávajú v prípadoch intenzívnejšieho zásahu práva na ochranu osobnosti spočívajúcom v porušení práva na súkromie a rodinný život, ku ktorému dochádza napr. aj v prípade ublíženia na zdraví či zverejnenia a šírenia difamujúcich skutočností, čo vzhľadom na intenzitu zásahu do osobnostného práva a následkov nemožno (zásadne) „ohodnotiť“ rovnako. Svoj právny názor súd založil i s poukazom na závery prijaté vo viacerých rozhodnutiach súdov (prvoinštančných ako aj odvolacích), ktoré prejednávali a rozhodovali v obdobných konaniach (viď rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co/6/2020 zo dňa 24.11.2020, rozsudky Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/60/2019 zo dňa 5.3.2020, sp. zn. 11CoPr/1/2020 zo dňa 24.6.2020, 9CoPr/1/2019 zo dňa 13.5.2020, sp. zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19.11.2020, sp. zn. 9CoCsp/4/2020 zo dňa 5.5.2021).

O trovách konania súd rozhodol aplikujúc článok 4 ods. 2 základných princípov CSP, ako aj ustanovenie § 255 CSP tak, že nárok na náhradu trov konania priznal plne úspešnému žalobcovi, keďže stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu.

V zákonom stanovenej lehote podal voči výroku I. a III. rozsudku odvolanie žalovaný. Namietal, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal rovnako, že pre to, aby mohol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku konštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je daný, musel by žalobca preukázať, že zákon č. 315/2001 Z.z. prebral Smernicu 2003/88/ES nesprávne, teda žalobca by musel poukázať na také ustanovenia uvedeného zákona, ktoré boli v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Súd prvej inštancie konštatoval, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z.z. prebratý nesprávne. Takýto záver si však súd nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikáciu takého konštatovania by presiahli predmet súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie sa v konaní nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie tejto otázky. Napadnutý rozsudok tak vykazuje znaky arbitrárnosti, keď súd nezohľadnil zrejme prekážky vo svojom postupe v tomto súdnom konaní a dostatočne sa nezaoberal vznesenými námietkami žalovaného, pričom priznal žalobcovi nárok na náhradu škody bez presvedčivého odôvodnenia. Žalovaný sa nestotožnil ani s právnym názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého je potrebné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra SR ako dvomi samostatnými subjektami, ktorých postavenie v súdnom konaní nemožno zamieňať. Slovenská republika pri preberaní smernice neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škody a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v súdnom konaní, navyše ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom mzdový nárok skrýva za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalobca namietal nesprávne prebratie smernice, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Slovenská republika nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je orgánom, ktorá by sa na jeho aplikácii Smernice 2003/88/ES podieľala. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov pristupuje ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu. Rozhodnutie vo veci C-429/09 G. Fussa sa týka mestského hasiča, zamestnanca Stadthalle, preto nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zriadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci

Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike, ktorého zriaďovateľom je štát, nie obec, a sú im poskytované rôzne osobitné výhody od „definitívny“ až po systém sociálneho zabezpečenia tak, ako v prípade príslušníkov Policajného zboru. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej úpravy. Príslušné ustanovenia smernice sa na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. K samotnému nároku na náhradu škody uviedol, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalovanému nie je zrejmé, ako mohla žalobcovi vzniknúť škoda tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť na výkon práce na požiadanie zamestnávateľa pripravený. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych zamestnanca. Pokiaľ súd dospel k záveru, že služobnú pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, samo osebe nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C-46/93 Brasserie du Pêcheur (bod 84) by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalobca nevyvinul snahu na to, aby vzniku škody predišiel, nepreukázal, že oznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti považuje, resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Čo sa týka posúdenia miery porušenia práva na maximálny 48-hodinový pracovný čas, bolo potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená. Neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym relevantným spôsobom. Výšku nemajetkovej ujmy, ktorú súd vo svojom rozhodnutí žalobcovi priznal, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je nevyhnutné, aby súd zdôvodnil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. V konaní nebol preukázaný zásah do súkromného, rodinného života či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku súdom priznanej sumy. Náhradu nemajetkovej ujmy je možné priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola možná v zmysle ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. by sa taká satisfakcia nezдалa postačujúca, avšak len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietá.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného k námietke právomoci súdu uviedol, že každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vynakladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadaval alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou (C-231-233/06, C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniou práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniou normu pred vnútroštátnou normou. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES uviedol, že významom a výkladom čl. 2 ods. 2 smernice sa zaoberali viaceré rozsudky Európskeho súdneho dvora, výklad ktorých je všeobecne záväzný, a v súlade s ktorými tvrdenia žalovaného nie sú. V prípade Pfeiffer súd konštatoval, že čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391 nevyklučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice (C-397/01, bod 53.). V dôsledku tohto výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej

bezpečnosti, zdravia a poriadku ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu napríklad katastrofa pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy (bod 55.). Poukázal aj na novšiu judikatúru (C-518/15, bod 27.), v zmysle ktorej sa má Smernica 2003/88/ES uplatniť na činnosti hasičského zboru aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe. K nesprávnemu prebratiu Smernice 2003/88/ES zdôraznil, že transpozícia smerníc nesmie byť formálna a samoučelná nakoľko jej prostredníctvom sa do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EÚ vnášajú požiadavky úniového práva a dosahuje výsledok požadovaný úniovým zákonodarcom. Správnosť transpozície smerníc na prvom mieste potvrdzuje samotná prax uplatňovania transpozičných zákonov t.j. v danom prípade zákona č. 315/2001 Z.z. Žalobca k svojej žalobe priložil prehľad týždennej dochádzky z ktorých vyplýva, že súčet jeho služobného času prekračuje 48-hodinový pracovný čas. Napriek tvrdeniu žalovaného o správnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku je praktickým dôsledkom aplikácie zákona č. 315/2001 Z.z. výsledok, ktorý negarantuje 48-hodinový pracovný čas pre členov hasičského zboru SR, čo predstavuje smernicou požadovaný výsledok, teda zabezpečenie 48-hodinového pracovného času. Žiadne ustanovenie zákona o hasičskom zbore nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. Nakoľko služobná pohotovosť hasiča nie je považovaná za súčasť jeho služobného času spolu s rozvrhnutým týždenným služobným časom pravidelne prekračuje dovolený limit 48 hodín požadovaný čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Porušenie uvedených ustanovení zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky za škodu spôsobenú porušením úniového práva žalobcovi a tento si ju uplatňuje pred Okresným súdom Stará Ľubovňa. Náhrada škody členským štátom spôsobená jednotlivcom porušením ich práva musí byť primeraná vzniknutej škode. V prípade neexistencie ustanovení práva Únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, v dôsledku porušenia právnej normy Únie mu bude uhradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a tiež definovalo pravidlá týkajúce sa výpočtu tejto náhrady. V dôsledku toho musí každý členský štát vo vzťahu k nároku na náhradu škody, ktoré majú základ v práve Únie napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy a nemôže byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity, rozsudok ESD C-524/04, test Claimant, bod 123.). Vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES a vzniknutou škodou. Podľa judikatúry Európskeho súdneho dvora podľa Smernice 2003/88/ES je potrebné pod škodou rozumieť škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES rešpektovaný (bod 59. rozsudku ESD vo veci C-429/09 G. Fuß). V dobe po ktorú je hasič z dôvodu pracovnej pohotovosti nútený stráviť čas na pracovisku nad 48-hodinový týždenný pracovný čas nemôže voľne disponovať so svojím časom, venovať sa sebe, rodine, odдыхovať, regenerovať svoje sily atď. t.j. nemôže využívať tento čas pre seba a reálne naplňať právo na odpočinok, zotavenie a nutnú regeneráciu. Dodržiavanie denného a týždenného odpočinku poskytuje skutočnú záruku ochrany zdravia zamestnancov. Cieľom politiky EÚ je zosúladiť pracovný a rodinný život zamestnancov prostriedkami rozumnej organizácie pracovného času. V slovenskom právnom poriadku neexistuje osobitná právna úprava obsahujúca náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením úniových práv jednotlivcov a ani pravidlá použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady. Preto možno použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe podľa §§ 11-13 Občianskeho zákonníka, nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia úniového práva. Úniové právo uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemateriálnej ujmy (čl. 82 nariadenia EÚ č. 206/679). Rovnako aj slovenský zákonodarca uznal, že pri porušení úniového práva Slovenskou republikou môže dôjsť k náhrade nemateriálnej ujmy v peniazoch (§ 17 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci). Ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch len demonštratívne. Túto možnosť nemožno spájať len so zásahmi proti dôstojnosti fyzickej osoby a jej vážnosti v spoločnosti (rozsudok NS ČR

30Cdo/2304/99). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

Žalovaný na uvedené vyjadrenie žalobcu už nereagoval, hoci mu ho doručil súd prvej inštancie dňa 5.5.2022.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok účinný od 1.7.2016 - ďalej len „CSP“) prejednal podané odvolanie v zmysle zásad daných aplikáciou ust. § 378 a nasl. CSP. Žiada sa osobitne zdôrazniť, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou v § 380 ods. 2 CSP) tak, ako boli uplatnené v zákonnej odvolacej lehote. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia pojednávania. Vychádzal pritom z aplikácie ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pričom mal za to, že nariadenie pojednávania v predmetnej veci si nevyžadovala potreba zopakovania, či doplnenia dokazovania a ani dôležitý verejný záujem. Na základe takéhoto prieskumu uvedeného rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti, i konania ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd po prejednaní veci v senáte k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, a preto je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. Odvolací súd pritom konštatuje, že odvolaním žalovaného sú napadnutý výrok týkajúci sa priznanej sumy 1.500 eur a súvisiaci výrok o náhrade trov konania. Odvolaním nebol nenapadnutý výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, preto tento výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a nebolo oprávnením ani povinnosťou odvolacieho súdu v tomto výroku rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať (§§ 226, 227 ods. 1 CSP, § 379 CSP).

Žalovaný podal odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci. Takéto dôvody z preskúmvanej veci odvolací súd nezistil. Z procesného postupu súdu prvej inštancie nevyplývajú vady, ktorých dôsledkom by bolo porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces. Súd zistil správne a zodpovedajúco procesnej iniciatíve strán skutkový stav potrebný na rozhodnutie o podanej žalobe a napokon aj vec správne právne posúdil. Preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP v napadnutej časti potvrdil.

Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP, stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti predmetného rozhodnutia dodáva, že predmetom prejednávaného sporu je nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku odpracovania priemerného týždenného pracovného času presahujúceho limit stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4.1.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

Odvolateľove námietky vo vzťahu k nedostatku právomoci všeobecných súdov na posudzovanie súladu vnútroštátneho práva s pravom únie, (pričom žalovaný má za to, že žalobca ani nepreukázal, ktoré ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy sú v rozpore so Smernicou, resp. ktoré boli nesprávne prevzaté do vnútroštátnej právnej úpravy), ako aj námietky o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie Slovenskej republiky v spore, (tvrdiac že uvedená Smernica sa nevzťahuje na hasičov, resp. na žalobcu ako príslušníka Hasičského záchranného zboru SR), považuje odvolací súd za nedôvodné.

Zároveň je potrebné uviesť, že ak z obsahu spisu vyplýva a súd prvej inštancie rovnako v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vec postúpil Krajskému súdu v Bratislave, ktorý s postúpením nesúhlasil a predložil vec na rozhodnutie kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu SR, ktorý uznesením sp. zn. 1KO/5/2020 zo dňa 25.11.2020 rozhodol, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný a vecne príslušným súdom je Okresný súd Stará Ľubovňa, týmto rozhodnutím sú súdy v zmysle ust. § 11 ods. 1 CSP viazané.

Odvolačný súd tu poukazuje i na rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci G. H., ktorý vo svojom rozhodnutí citoval aj súd prvej inštancie, a ktorý sa zaoberal práve otázkou výkladu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v súvislosti s porušením čl. 6 Smernice, ustanovujúceho maximálny týždenný pracovný čas. Uvedené konanie sa týkalo pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb stanovoval v priemernej dĺžke 54 hodín týždenne a zahŕňal 24-hodinové zmeny, pričom každá 24-hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou.

Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

So zreteľom na vyššie uvedené je potrebné urobiť záver, že vnútroštátna právna úprava v zmysle zákona č.315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbere umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) cit. Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES. Povinnosťou členských štátov vyplývajúcou zo smernice je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti. Vzťahuje sa to na všetky orgány členských štátov.

Zákon o hasičskom a záchrannom zbere č. 315/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon“) v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 cit. zákona bola do jeho znenia prebratá Smernica č. 2003/88/ES. Napriek zdaniu, že vnútroštátna právna úprava je v súlade s právom Únie, z ustanovenia citovaného zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, v čom spočíva rozpor s právom Únie. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v Smernici 2003/88/ES je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice 2003/88/ES vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. To potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorým je neprekročenie maximálnej hranice priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) cit. Smernice.

Vo vzťahu k pôsobnosti cit. Smernice na žalobcu, t.j. na hasičov, resp. príslušníkov Záchranného a hasičského zboru, jej výklad bol uvedený aj v rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 5.10.2004 Pfeiffer a i., ako aj v uznesení Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo dňa

14.7.2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg. V prejednávacom spore sa na činnosť, vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru, táto výnimka nevzťahuje. Cieľom Smernice 89/391 je podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Z čl. 2 ods. 1 vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie, teda výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany en bloc, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb. Rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Jej účelom bolo zabezpečenie riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu – napríklad katastrofa, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Taká služby civilnej ochrany v užšom zmysle sa odlišuje od štandardnej, základnej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Záchranného a hasičského zboru. Nevyznačuje sa žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem Spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedené v článku 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391. Na jednej strane zákonodarca Spoločenstva síce vychádzal zo zásady použiteľnosti Smernice 2003/88/ES na takéto činnosti, na strane druhej, dal možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice (článok 17). V článku 17 ods. 3 písm. b) iii) Smernice 2003/88/ES sa uvádza, že v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchytky článkov 3, 4, 5, 8 až 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä protipožiarna služby a služby civilnej ochrany. Odchytku od článku 6 však Smernica nepripúšťa ani v prípade takéhoto charakteru činnosti.

Zo záverov uznesenia Súdneho dvora vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj článok 1 ods. 3 Smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, ako je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 Smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas, vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie, bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom rozsahu zachované ciele Smernice 89/391. Čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/EHS definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391 sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje „na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.) Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku, neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany.

V prejednávacom spore sa na činnosť, vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru, táto výnimka nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ smernice 89/391, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Rovnako aj zo znenia jeho čl. 2 ods. 1 vyplýva, že rozsah jej pôsobnosti je nutné chápať širšie. Z toho vyplýva, že výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391 nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti smernice 89/391 sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Z tohto hľadiska bola výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391 prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný

čas pre zásahové a záchranné tímy. Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova, na ktorú sa vzťahuje uvedené ustanovenie, sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Záchranného a hasičského zboru.

Aj keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranných činností pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach a teda, musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom rozsahu zachované ciele Smernice 89/391. Súdny dvor aj v tomto uznesení dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností - napríklad v prípade katastrofy. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného tak uzatvára, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

K námietke nedostatku vecnej pasívnej legitímácie štátu treba uviesť, že Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, vnútroštátne súdy a správne orgány majú povinnosť uplatňovať právo Únie v celom rozsahu a chrániť práva, ktoré toto právo Únie priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatnia nijaké vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Uplatnenie podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie. Náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi môže zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát. Právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Súdny dvor rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky, t.j. 1. že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2. existencie škody a 3. priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Za splnenie týchto troch podmienok musí štát napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôže byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).

Žalobca ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88. Preto sa môže dovoliť práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia.

Prvá podmienka priznania uplatneného nároku je v danom prípade splnená, pretože článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre

priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Uvedené dôležité pravidlo sociálneho práva nemožno podrobiť akejkolvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu.

Vo vzťahu k druhej podmienke, judikatúra Súdneho dvora za dostatočne závažné porušenie práva Únie považuje zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. Porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti.

Žalobcovi boli rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16-hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzovala určená 8-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Služobné povinnosti boli určované na čas nočných hodín a v prípade vyhláseného poplachu boli hasiči vyslaní na zásah, teda služobná pohotovosť sa mení na prácu nadčas, teda hasiči strávili na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna, že celkovo žalobca za žalobou vymedzené obdobie od februára 2014 až februára 2017 vrátane, prekročil priemerný týždenný pracovný čas v celkovom rozsahu o 1.963,92 hodín dovolený právom Únie vykonávaním služobnej povinnosti na pracovisku.

Žalovaný vo svojom odvolaní argumentoval s poukazom na rozsudok Súdneho dvora C-46/93 a C-48/93 vo veci Brasserie du pecher a Factortame a namietal, že žalobca nepreukázal, že vyvinul primerané úsilie, aby sa vyhol škode alebo obmedzil jej rozsah, resp. že by využil dostupné prostriedky na svoju ochranu, ktoré mal k dispozícii, žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, že výkon služobnej pohotovosti pociťuje ako výraznú ujmu. Odvolací súd však považuje za potrebné poukázať na neskoršiu judikatúru Súdneho dvora, predovšetkým na rozsudok vo veci G. H. v spojení s rozsudkom C-445/06 vo veci Danske Slagterier. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Súdny dvor už teda rozhodol, že výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva Únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z toho dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo Únie a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať. Vzhľadom na toto slabšie postavenie môže byť totiž takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Okrem toho treba zdôrazniť, že v takej veci ako vo veci samej, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva Únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva Únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržovanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňatí z ich dodržovania. Vyžadovanie takejto podmienky by totiž znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržovanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88 nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržovanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, ale naopak, zamestnávateľovi nariaďuje, aby v prípade, ak je do vnútroštátneho práva prebratá výnimka upravená v článku 22 tej istej smernice, získal osobný, výslovný a slobodne vyjadrený súhlas uvedeného pracovníka s tým, že sa vzdáva práv priznaných týmto článkom 6 písm. b), čo v danom prípade preukázané nebolo.

V posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia sú osobné práva občana, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti v jej fyzickej (telesnej), ako aj psychicko - morálne - sociálnej integrite. Funkciou práva na ochranu osobnosti je zabezpečenie dôstojnej existencie a slobodného rozvoja osobnosti fyzickej osoby.

Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je, o.i., právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. Odvolací súd odkazuje na závery súdu prvej inštancie o vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcu, ktorej podstatou je skutočnosť, že tento namiesto času, ktorý mohol tráviť s rodinou, prípadne inak ako v zamestnaní, tento čas trávil práve v zamestnaní. Je potrebné dodať, že žalobca má aj právo na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, že uvedený článok zaväzuje štát zabezpečiť jeho realizáciu predovšetkým prostredníctvom právnej úpravy materiálnych a inštitucionálnych predpokladov nevyhnutných na jeho efektívny výkon. V pracovnoprávnej oblasti je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním opatrení na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, vrátane úpravy pracovných podmienok, medzi ktoré patrí aj organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky (článok 24 Všeobecnej Deklarácie ľudských práv). Z úvodných ust. Smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj Smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, vyplýva, že normotvorca vychádzal z faktu, že je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a musia sa preto bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, pričom tento cieľ by sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem "odpočinok" sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času; primeraný odpočinok" znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

Vychádzajúc aj z vyššie uvedených skutočností, je potrebné sa stotožniť so záverom súdu, že žalobcovi nepochybne vznikla nemajetková ujma. Uvedená ujma u žalobcu spočíva v porušení jeho základného osobnostného práva - práva na súkromný a rodinný život, právo na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, spočívajúca predovšetkým v porušení práva na primeranú dobu odpočinku. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalovaného, že nebola splnená podmienka pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že v zmysle uvedeného ustanovenia je možné žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 § 13 a že neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti.

So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia) a jeho okolnosti, nemožno podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti vymenované v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené príkladom, teda právna úprava nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany, a ktoré z týchto právnych prostriedkov dotknutá osoba použije, závisí predovšetkým na jej vôli, ktorá bude ovplyvnená povahou a intenzitou neoprávneného zásahu. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa odseku 1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo,

t.j., že žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zák. č.315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje zamestnávateľovi resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES, neprichádza do úvahy morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a pod. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13ods.1 Občianskeho zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie.

K argumentácii žalovaného, podľa ktorej pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok zamestnanca a teda, sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine.

Preto odvolací súd aj tieto námietky žalovaného považoval za nedôvodné. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená.

Právo na odpočinok u žalobcu bolo niekoľko rokov porušované, pričom žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života, že je o to viac dôležité, aby mal možnosť si po práci aj odpočinúť, venovať sa svojím záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Jeho pracovná pozícia je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná. Vzhľadom na odpracované hodiny nad týždenný limit dovolený právom Európskej únie za obdobie od februára 2014 do februára 2017 výška priznanej nemajetkovej ujmy 1.500,- eur s tým súvisiaca nie je neprimeraná (aj vzhľadom už na predchádzajúcu úvahu). Práca žalobcu ako hasiča je nielen náročná, riziková, nezameniteľná a veľmi dôležitá. Preto je potrebné zabezpečiť, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život.

Odvolací súd výšku peňažnej náhrady priznanú súdom prvej inštancie považuje za minimálne primeranú. Vzhľadom na špecifickosť uplatňovaného nároku a čas, ktorý žalobca nestrávil odpočinkom, nevenoval sa svojím záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania, nemožno považovať záver súdu prvej inštancie za nesprávny. Súd totiž pri posudzovaní tejto výšky je viazaný právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie utrpel. Spôsob určenia je na úvahe súdu a táto úvaha nie je podľa záveru odvolacieho súdu neprimeraná, zjavne nevybočujúca z pravidiel odškodňovania.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok vo vyhovujúcej časti, t.j. vo výroku I. a vo výroku III. o trovách konania v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny, s odôvodnením

rozhodnutia súdom prvej inštancie sa stotožňuje a tak, ako je už uvedené vyššie s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP na neho odkazuje. Odvolací súd sa pritom neodchýlil od praxe akú pri rozhodovaní o obdobných nárokoch zvolili iné odvolacie súdy, či aj iný senát tunajšieho súdu, (na čo bolo poukazované i v rozhodnutí súdu prvej inštancie).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP a § 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).